

Cognitieve Communicatiestoornissen (CCS)

Onlangs bent u zelf of is uw partner/familielid opgenomen in het ziekenhuis met hersenletsel. Na hersenletsel is het mogelijk dat er veranderingen zijn in de communicatie.

Deze folder gaat over CCS en bevat de volgende hoofdstukken:

- Wat zijn CCS
- Hoe ontstaan CCS
- Wat zijn kenmerken van CCS?
- Hoe worden CCS behandeld
- Algemene communicatieadviezen
- Vragen

Wat zijn CCS

Als iemand hersenletsel heeft opgelopen, kunnen verschillende problemen op het gebied van de communicatie optreden. Er kan een afasie ontstaan, waarbij iemand problemen heeft met het begrijpen van taal of het zoeken van woorden / formuleren van zinnen. Er kan een dysartrie ontstaan, waarbij de spraakverstaanbaarheid verminderd is.

Maar er kan ook sprake zijn van CCS. Deze CCS, de zogenoemde cognitieve communicatieproblemen, worden veroorzaakt door cognitieve stoornissen ontstaan na het hersenletsel. Cognitieve stoornissen kunnen problemen zijn in onder meer de aandacht, het waarnemen, het geheugen, het plannen (bv. van de dag of van een activiteit) en het tempo waarin informatie opgenomen wordt.

Deze problemen kunnen er voor zorgen dat luisteren, spreken, lezen, schrijven, rekenen en het uiten van emoties niet gaan zoals iemand gewend was. Hierdoor kan de communicatie verstoord raken.

Iemand met CCS is zich vaak niet (of onvoldoende) bewust van zijn problemen en is daardoor vaak geneigd zijn mogelijkheden te overschatten.

Hoe ontstaan CCS

Cognitieve communicatiestoornissen kunnen ontstaan als gevolg van een CVA (beroerte), hersentumor, traumatisch hersenletsel en degeneratieve neurologische ziekten (bijv. dementie).

Wat zijn kenmerken van CCS?

Onder meer de volgende problemen kunnen in meer of mindere mate voorkomen:

- Vergeten waar het gesprek over gaat en van de hak op de tak springen in het gesprek
- De gesprekspartner minder aankijken
- Voor de beurt spreken/ iemand onderbreken of niet aan het woord laten

- Minder aandacht hebben voor het gesprek
- Traag reageren op vragen en opmerkingen
- Moeite hebben met het begrijpen van instructies
- Moeite hebben met het begrijpen van humor/ spreekwoorden/ figuurlijke taal en niet meer kunnen lachen om grapjes
- Minder snel een gesprek beginnen
- Breedsprakig zijn of van het onderwerp afdwalen; onnodige informatie geven
- Monotoon spreken (met weinig zinsmelodie)
- Minder gevoel hebben voor de sfeer in een situatie (bijvoorbeeld een ongepaste houding hebben) en ongepaste uitspraken doen
- Problemen hebben met lezen/ schrijven, bv. niet meer weten waar het verhaal over gaat.
- Niet meer weten waar een gesprek over gegaan is
- Problemen hebben met het vinden van de juiste woorden
- Problemen hebben in de informatieverwerking, zoals moeite hebben met het volgen van televisieprogramma's of notuleren.

Hoe worden CCS behandeld

Bij de eerste kennismaking inventariseert de logopedist welke communicatieproblemen er zijn. De logopedist doet tijdens een gesprek een observatie en vervolgens zo nodig nader onderzoek.

Hierna kan de logopedist informatie geven over de communicatieve veranderingen en u en uw omgeving helpen deze beter te begrijpen en leren omgaan met de mogelijkheden en beperkingen.

Ook kan er gerichte logopedische therapie gegeven worden, gericht op de specifieke problemen die er zijn.

Algemene communicatieadviezen

Hieronder volgt een aantal adviezen om de communicatie beter te laten verlopen.

Realiseert u zich dat de communicatieproblemen het gevolg zijn van het hersenletsel en toon hier dan ook begrip voor.

- Creëer een rustige omgeving tijdens een gesprek, dus zet bijvoorbeeld radio of televisie uit.
- Neem de tijd voor een gesprek en kijk elkaar goed aan.
- Stel vragen die beginnen met: Wie, Wat, Waar.
- Vraag één ding tegelijk of geef één instructie tegelijk.
- Wees eerlijk als u de ander niet begrijpt en vraag dan om verduidelijking.
- Leid de ander terug naar het onderwerp als hij dreigt te verzanden, af te dwalen.
- Vat samen wat u begrepen heeft.
- Geef duidelijk aan als u van onderwerp verandert.
- Als een gesprek vastloopt, kan de ander gefrustreerd raken; laat het gesprek dan even rusten.
- Schrijf op waarover het gesprek gegaan is.

Ondanks deze adviezen kan het voorkomen dat de communicatie niet naar wens verloopt of dat er misverstanden ontstaan. Het is beter dit met elkaar te bespreken.

Vragen

Wij vinden het belangrijk dat u duidelijke en juiste informatie krijgt. Heeft u na het lezen van deze folder nog vragen of wilt u een afspraak maken voor een gesprek? Neem dan contact op met de afdeling logopedie. Telefoon 0513 685 733.

Een vraag stellen kan ook via Mijntjongerschans.

Grip op uw zorg via Mijntjongerschans

Mijntjongerschans.nl is het patiëntenportaal van ziekenhuis Tjongerschans. Dit portaal is bereikbaar voor alle patiënten die zijn ingeschreven bij Tjongerschans. Na het inloggen op www.mijntjongerschans.nl met DigiD met sms-verificatie of via de DigiD app heeft u toegang tot uw medische gegevens. U kunt hier ook afspraken maken, een vraag stellen, vragenlijsten invullen en uitslagen bekijken.

DISCLAIMER

Wij adviseren u bij uw bezoek aan de polikliniek en bij opname zo min mogelijk geld, sieraden, dure kleding en andere zaken (emotionele) waarde mee te nemen naar het ziekenhuis. Het ziekenhuis aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade aan of verlies van dergelijke zaken.